

Esas Sayısı : 2019/14

Karar Sayısı : 2019/16

“ ...

7159 sayılı Karayolları Trafik Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un; 10. maddesiyle değiştirilen 30/11/2017 tarihli ve 7062 sayılı Yüksek Seçim Kurulunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun Geçici 1. maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinin Anayasaya aykırılığı

İptali istenen kural ile Yüksek Seçim Kurulu başkan ve üyelerinin görev süresi bir yıl uzatılarak 2019 yılında yapılacak seçimlerin 2020 yılı Ocak ayında yapılması öngörülmüştür. Böylece kanuni görev süresi bitmiş olan mevcut başkan ve üyelerin 2019 yılı Mart ayında yapılacak yerel seçimlerin yönetim ve denetiminde görev alması sağlanmıştır.

Yapılan değişikliğin gerekçesi olarak mevcut üyelerin 31 Mart 2019 tarihinde yapılacak yerel seçimlerle ilgili seçim takvimi başladığından üye seçimi yapılmasının seçimlerin düzen içinde yürütülmesine zarar verebileceği belirtilmiştir. Teklifte ilgili maddenin gerekçesi şöyledir:

“Yüksek Seçim Kurulunun bazı üyelerinin görev süresi 2019 yılı Ocak ayında sona erecek olup, bu üyeler bakımından Ocak ayı içinde yenileme seçimlerinin yapılması gerekmektedir. 31 Mart 2019 tarihinde yapılacak mahalli idareler seçimlerinin başlangıç tarihi, 1 Ocak 2019 olduğundan seçim takvimi başladıktan sonra üyelerin yarısından fazlasının değişmesi söz konusu olacaktır. Bu durum Anayasanın 79 uncu maddesinde vurgulanan seçimlerin düzen içinde yönetimi açısından sorun oluşturabilecektir. YSK üyeleri görev yaptıkları süreçte seçim hukuku alanında uzmanlaşmaktadırlar. Mevcut üyelerin bilgi ve tecrübelerinden yararlanılmasında fayda mülhaza edilmektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, geçmiş dönemlerde de mevcut üyelerin bilgi ve tecrübesinden faydalanmak amacıyla benzeri düzenlemeleri yasalaştırmış olup, 1997 yılında 4265 sayılı Kanunla ve 1999 yılında 4448 sayılı Kanunla mevcut YSK üyelerinin görev süreleri uzatılmıştır. 7062 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrası, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda yer alan Yüksek Seçim Kurulu üyelerinin görev süresine ilişkin hükmü esas alarak üyelerin kalan görev sürelerini tamamlamasını öngörmüştür. Bu hüküm, 298 sayılı Kanundan 7062 sayılı Kanuna sorunsuz geçişi sağlamak amacıyla ihdas edilmiş olup, halen hükmünü icra etmektedir. Yapılan düzenlemeyle 2019 yılında yapılacak üye seçiminin 2020 yılında, 2022 yılında yapılacak üye seçiminin ise 2023 yılında yapılması öngörülerek mevcut üyelerin görev süreleri bir yıl uzatılmaktadır. Başkan ve başkanvekilleri de getirilen düzenleme kapsamında yer almaktadır”

Yüksek seçim Kurulu üyelerinin seçimi, görev ve yetkileri 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda düzenlenmişken 30.11.2017 tarihli ve 7062 sayılı Yüksek Seçim Kurulunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile yeniden düzenlenmiştir. Geçici 1. madde ise daha önce seçilmiş olan üyelerin görev sürelerini tamamlayacağını öngören bir geçiş hükmüdür. Söz konusu kural, “Mevcut Başkan ve Başkanvekili ile üyeler kalan görev sürelerini tamamlar. 2016 yılında yapılan yenileme seçimiyle seçilen üyelerin yerine, 2022 yılı Ocak ayında yenileme seçimi yapılır” şeklinde iken dava konusu kuralla ikinci cümle değiştirilerek “Kurul üyelerinden; 2019 yılında görevi sona ereceklerin yerine 2020 yılı Ocak ayında, 2022 yılında görevi sona ereceklerin yerine ise 2023 yılı Ocak ayında yenileme seçimi yapılır” hükmü getirilmiştir.

Esas Sayısı : 2019/14

Karar Sayısı : 2019/16

Söz konusu kural, bir seçim hükmü olup Anayasa'nın 67. maddesinde güvence altına alınan seçim kanunlarında yapılan değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmayacağı belirten ilkeye aykırıdır.

Anayasanın "Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları" başlıklı 67. maddesine 2001 yılında eklenen yedinci fıkrada "Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz." hükmü yer almaktadır. Bu hükmün değişiklik gerekçesinde, "konjonktürel değişikliklere seçim kanunları açısından yer verilmemesi amaçlanmıştır" denilmektedir.

Anayasa koyucu, söz konusu değişiklikte seçimlere kısa süre kala günün koşullarında iktidardaki çoğunluğun kendi lehine olacak düzenlemeler yapmasını önlemeyi amaçlamıştır.

Geçmişte 298 sayılı Yasa'da 1979, 1987, 1997 ve 1999 yıllarında yapılan değişikliklerle YSK üyelerinin görev sürelerinin uzatılması yoluna gidilebilmiştir. Seçimlerle ilgili yasalarda yapılan bu gibi değişikliklerin yarattığı tartışmaları da göz önüne alan Anayasa koyucu, 2001 yılında yapılan değişiklikte Anayasa'nın 67. maddesine son fıkra olarak 'seçim yasalarında yapılan değişikliklerin bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanamayacağı' yolunda bir hüküm eklemiştir. Böylece, söz konusu yasal değişikliklerin yinelenmesi, anayasal düzenleme yoluyla engellenmesi amaçlanmıştır.

Anayasanın 67. maddesinde yer alan hükmün öncelikle siyasi organlara yapılacak seçimleri kapsadığına kuşku yoktur. Nitekim Anayasa Mahkemesi, bir kararında söz konusu anayasal hükmün siyasi organlara yapılacak seçimleri kapsadığını belirtmiştir: "2001 yılında yapılan Anayasa değişikliği ile maddeye eklenen 'Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz' yolundaki düzenlemenin, 'konjonktürel değişikliklere seçim kanunları açısından yer verilmemesi amaçlanmıştır' şeklinde açıklanan gerekçesi de, bu maddenin siyasi karar organları yönünden seçme ve seçilme hakkını düzenlediğini ve TBMM'de çoğunluğu oluşturan partinin, seçime bir yıl kala, seçim kanunlarında kendi lehine değişiklik yapılmasının önüne geçilmek istenildiğini göstermektedir." (E.2014/57 K.2014/81, 10.04.2014).

Mahkemeye göre, "Anayasa'nın 67. maddesinin gerek sistematik yorumu gerekse amaçsal yorumu, maddede öngörülen seçme ve seçilme hakkının, vatandaşların ülkedeki siyasi karar organlarının oluşumu için yapılacak seçimler yönünden seçme ve seçilme hakkını içerdiği, bu anlamda mahalli idareler, genel seçimler ve cumhurbaşkanlığı seçimlerini kapsadığı anlaşılmaktadır." (E.2014/57 K.2014/81, 10.04.2014).

Yüksek Seçim Kurulu, bir siyasi organ olmamakla birlikte Anayasa'nın 79. maddesi gereği seçimlerin düzen içinde yürütülmesi ve dürüstlüğünü sağlamak, Yüksek Seçim Kurulunun görevidir. Dolayısıyla Anayasa'nın 67. maddesinde öngörülen seçim ilkelerinin hayata geçirilmesi, seçim güvenliği ve seçimlerin dürüstlüğünün sağlanmasından sorumlu olan bir organın seçimlerinin de spekülasyonlardan uzak olması ve konjonktürel olarak bu seçimlere müdahale edilmemesi, seçimlerin dürüstlüğü ilkesinin bir gereğidir.

Anayasanın 67. maddesinde yapılan değişikliğin amacının seçimlerin dürüstlüğünü ve serbest seçim ilkesini güvence altına almak olduğu gözetildiğinde, Anayasanın amaçsal yorumundan 67/son hükmünün Yüksek Seçim Kurulu seçimlerini de kapsadığı çıkarılabilecektir. Zira, konjonktürel nedenlerle YSK seçimlerine müdahale edilmesi, seçimin dürüstlüğünün güvencesi olması gereken bu kurumun güvenilirliğini ortadan kaldırır ve

Esas Sayısı : 2019/14

Karar Sayısı : 2019/16

seçimleri her türlü şaibeye açık hale getirir. Oysa Anayasa koyucu, bu kurumun tarafsızlığının ve bağımsızlığının öncelikle üyelerinin seçimi ile sağlanacağını öngördüğünden seçim yöntemini bizzat Anayasada düzenlemiş ve kanunlara bırakmamıştır. Anayasada sadece üyelerin görev süresi düzenlenmemiştir, bu kanuna bırakılmıştır. Ancak yukarıda belirtildiği gibi yasa koyucu geçmişte de konjonktürel nedenlerle YSK üyelerinin görev süresine müdahale etmiştir. Bu tür müdahalelerin seçim hukukunda neden olduğu istikrarsızlık ve belirsizlikleri dikkate alan Anayasa koyucu, 2001 yılında, anayasal norm yoluyla bir seçimden diğerine değişen konjonktürel düzenlemeleri önlemeyi amaçlamıştır.

Yüksek yargılardan oluşan ve üyelerin yeniden seçilme olanağı bulunan bir kurulun başkan ve üyelerinin görev süresinin yasayla uzatılmasının hiçbir haklı nedeni ve kamu yararına dayanan gerekçesi olamaz. İptali istenen yasanın değişiklik gerekçesinde kurulun üyelerinin yarısının seçiminin 2019 yılı Ocak ayında yapılacağından bahisle 31 Mart 2019 tarihinde yapılacak mahalli idareler seçimlerinin başlangıç tarihi, 1 Ocak 2019 olduğundan seçim takvimi başladıktan sonra üyelerin yarısından fazlasının değişmesinin söz konusu olacağı ve bu durumun Anayasa'nın 79. maddesinde vurgulanan seçimlerin düzen içinde yönetimi açısından sorun oluşturabileceği belirtilmiştir.

Yüksek yargılardan oluşan YSK üyelerinin seçim hukukunu üye seçildikten sonra öğrenecekleri varsayamayacağına göre, kurul üyelerinin bir kısmının yerel seçim takvimi başladıktan sonra seçilmesinin nasıl bir soruna yol açacağını anlamak mümkün değildir. Tam tersine, tarafsızlık ve bağımsızlık ilkesine göre davranmak zorunda olan yüksek yargıların seçimin bir yıl ertelenmesinin, kurulun tarafsızlığı ve bağımsızlığı konusunda kuşkulara neden olması kaçınılmazdır. YSK ile ilgili düzenlemeler, YSK'nın yetki ve görevleri konusu, 298 ve 7062 sayılı Yasalar tarafından düzenlenmiştir. Bu yasaların Anayasada belirtilen seçim yasaları kapsamındaki yasalar olduğunda kuşku yoktur. Bu nedenle, iptal talebinin konusunu oluşturan yasal düzenleme, Anayasanın 67. maddesine aykırıdır.

Seçilecek üyelerin, seçim hukukunu bilmedikleri iması, yargıların ehliyet ve liyakat sorununu gündeme getirir ki, böyle bir yaklaşım, Anayasanın diğer maddeleri bakımından da sorun teşkil eder.

Anayasa'yı ve 31 Mart seçimlerine uygulanacak yasalar çerçevesinde oluşan ve az çok istikrar kazanan seçim hukukunu bilmeme iması, YSK üyeliğine potansiyel aday yüksek yargıların haysiyetini zedeleyici bir düzenlemedir. Bu bakımdan, söz konusu düzenleme, yüksek yargıların haysiyetini zedeleyici muamele olarak da değerlendirilebilir.

7159 sayılı Kanun'un 10. Maddesiyle 7062 sayılı Yasada yapılan değişikliğin Anayasa'nın 67/son maddesi nedeniyle 2019 yılındaki seçimlerde uygulama yeteneği bulunmadığından YSK'nın başkan ve üyelerinden görev süresi 2019 yılı Ocak ayında dolanların üye olarak faaliyet yürütmeleri mümkün değildir.

Seçimlere dair olduğu açık olan bir konunun YSK teşkilat kanununda düzenlenmiş olması, söz konusu kuralı Anayasa'nın 67. Maddesi kapsamı dışına çıkarmaz. Nitekim söz konusu kural, 2017 yılı Aralık ayında 7062 sayılı Yasa yürürlüğe girinceye kadar 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda düzenlenmekteydi. Dolayısıyla kuralın yer aldığı yasanın seçim kanunu olmaması, o kuralın seçimlere ilişkin bir kural olduğu gerçeğini değiştirmemektedir. Anayasanın 67. maddesinin son fıkrasındaki "seçim kanunlarında yapılan değişiklikler" kapsamında yer alan iptali istenen ek maddenin "seçim kanunlarında yapılan değişiklikler yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde

Esas Sayısı : 2019/14

Karar Sayısı : 2019/16

yapılacak seçimlerde uygulanmaz.” hükmüne aykırılık oluşturduğu kabul edilmelidir. Yasa adının “seçim kanunu” olmaması, 2001 Anayasa değişikliğinin amacı açısından ölçüt alınamaz; çünkü, madde 67’de kullanılan “seçim kanunları”, seçim hukukunu oluşturan ve seçimleri doğrudan etkileyen yasalar olarak anlaşılmalıdır. Bu nedenle, yasanın adından çok, yasanın içerik itibari ile seçim hukukunu etkileme olasılığı öne çıkarılmalıdır.

Açıklanan bu nedenlerle iptali talep edilen düzenleme, Anayasa’nın 67. maddesine aykırı olup, iptali gerekir.

Diğer taraftan Anayasa’nın 67. maddesinin ikinci fıkrasında, seçimler ve halkoylamasının serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılacağı belirtilmiştir. Demokratik anlamda meşruiyetin kaynağı olan seçimlerin her türlü şaibeden uzak bir şekilde denetime açık, saydamlığın sağlandığı bir ortamda, seçmenlerin oylarını sandıklara erişimde bir sıkıntı yaşamadan kullanmaları sağlanmalıdır.

Anayasa Mahkemesine göre, seçimlerin demokrasideki önemi devletin oyların “serbestliği(ni) etkileyecek yanlı girişim ve eylemlere karşı önlem alınmasını zorunlu kılmıştır. Seçimlerin dürüstlük kurallarına uygun biçimde yapılması, Devletin başta gelen yükümlülüğüdür. Bu konuda gösterilecek özen rejimin sağlıklı yaşamı için temel koşuldur. Seçimler, demokratik düzenin başlıca kaynağı ve geçerlik göstergesidir ... Kaldı ki, 67. maddenin ikinci fıkrasındaki ilkeler de dürüstlük ilkesini özetlemekte, onunla birleşmekte, bütünleşmektedir.” (E.1987/6 K.1987/14, 22/5/1987).

Anayasa’nın 79. maddesinde seçimlerin dürüstlüğünü sağlama görevi, Yüksek Seçim Kuruluna verilmiştir. Seçimlerin dürüstlüğü ilkesi serbest seçim ilkesinin bir boyutu ve gereğidir. Zira dürüst bir şekilde yapılmayan seçimin, seçmenin serbest iradesini yansıttığını söylemeye olanak bulunmamaktadır. Seçimin dürüstlüğünün en temel gereklerinden biri de, seçimin yönetim ve denetiminden sorumlu organ olan YSK’nın tarafsızlığının ve bağımsızlığının güvence altına alınmasıdır. Tarafsız ve bağımsız olmayan bir organın seçimleri dürüst bir şekilde yönetmesi ve seçim uyumsuzluklarını tarafsız ve bağımsız bir şekilde objektif hukuki kurallara uygun olarak çözmesi de mümkün olmayacaktır. Bu durumda serbest olmayan seçimler, eşit oy ilkesini de zedeler.

Nitekim Türkiye’nin de taraf olduğu Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesinin kamu yönetimine katılma, oy ve seçilme hakkını düzenleyen 25. Maddesine ilişkin olarak İnsan Hakları Komitesinin 25 Nolu Genel Yorumunun 20. paragrafında “Seçimleri yürütecek ve seçimlerin adil, tarafsız ve Sözleşme ile uyum sağlayan kurallara göre gerçekleşmesini sağlayacak bağımsız bir otorite kurulmalıdır.” denilmektedir. Böyle bir otoritenin oy hakkının hayata geçirilmesi açısından önemini belirten Komite, bu hakların güvence altına alınmamasının Sözleşmenin 25. Maddesini ihlal edeceğini belirtmiştir.

Yüksek Seçim Kurulunun üyelerinin görev süresini uzatan yasanın çıkarılmasıyla, kendisi bir siyasi partinin üyesi ve başkanı olan Cumhurbaşkanınının 31 Mart 2019 tarihinde yapılacak yerel seçimlerde seçim ve propaganda yasalarına tabi olmadığına dair YSK kararının aynı günlerde verilmiş olması (18.12.2018) bile, başlı başına Kurulun tarafsızlığına gölge düşüren ve bağımsızlığı konusunda kuşkular uyandıran bir durumdur.

Esas Sayısı : 2019/14

Karar Sayısı : 2019/16

Anayasanın 138. Maddesinde hakimlerin görevlerinde bağımsız olduğu ve anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak karar verecekleri hükmüne yer verilmek suretiyle yargı bağımsızlığı güvence altına alınmıştır.

AİHM ve AYM'nin yerleşik içtihadına göre, yargı organlarının tarafsız hareket etmelerinin yanı sıra tarafsız da görünmeleri gerekir. AİHM'in ifadesiyle tarafsız olması yetmez, tarafsız olduğunu da göstermelidir (Sramek/Avusturya, Series A 84 (1984) § 42; Kyprianou/Kıbrıs, 2005-XIII § 122). Taraflar ya da kamuoyu nezdinde bir otoritenin tarafsız ya da bağımsız davranmayabileceği yönünde bir görüntü oluşturulması da tarafsızlık, bağımsızlık gereğinin ihlalini oluşturur. Yargılama makamının tarafsızlığına ilişkin herhangi bir meşru kaygı veya korkuyu bertaraf edecek yeterli güvenceler sunması gerekir (AYM, E. 2005/55, K. 2006/4, K.T.5/1/2006; B. No. 2013/1780, 20/3/2014, § 62); Alba İnşaat Tic. Ltd. Şti. Başvurusu, B. No. 2013/1313, 26.02.2015, § 44; Aynı yönde AİHM kararları için bkz. Fey/Avusturya, (1993); Hauschildt/Danimarka (1989); Vernes/Fransa (2011)).

Getirilen düzenleme ile hiçbir haklı gerekçe olmadan YSK üyelerinin görev sürelerinin bir yıl uzatılması, bu yüksek mahkemenin yürütme erkinin etkisinde kalmasına ve kararlarını tarafsız olarak alamamasına yol açması dolayısıyla hem yargı bağımsızlığı ilkesine, hem seçimlerin bağımsız mahkemelerce yönetilmesi ve denetlenmesi ilkesine hem de bireylerin oy hakkına ve seçme ve seçilme hakkına aykırılık oluşturur.

7062 sayılı Kanun'un 4. Maddesine göre YSK üyeleri altı yıl için seçilirler ve görev süresi biten üyeler yeniden seçilebilirler. Görev süresi biten üyelerin yerine yenilerini belirlemek için üç yılda bir Ocak ayının ikinci yarısında seçim yapılır. (Böyle bir düzenlemenin, YSK ve Anayasa Mahkemesi gibi yargı organları açısından, kısmi yenileme yoluyla "oksijenlenme" şeklinde bir yarar sağladığı, karşılaştırmalı anayasa hukukunun verileri arasında yer almaktadır). Dolayısıyla YSK üyelerinin tamamının birden yenilenmesi söz konusu değildir ve bir kısmı üç yılda bir yenilenecektir. Bu nedenle görev süresi biten üyelerin yerine yeni üyelerin seçilmesinin herhangi bir şekilde seçimleri etkilemesi, mümkün değildir. Yasanın değişiklik gerekçesinde ileri sürülen iddianın herhangi bir geçerliliği yoktur. Yüksek yargıç olan yeni üyelerin de seçim hukukunu bilmedikleri iddia edilemez. YSK üyelerini seçecek olan Yargıtay ve Danıştay yargıçlarının seçim hukukunu bilmeyen kişileri üye seçecekleri gibi bir varsayımın herhangi bir geçerliliği bulunmadığı gibi, yukarıda belirtildiği gibi diğer anayasal ilkeler açısından da sorunludur.

Kaldı ki, görev süresinin uzatılması, sadece Ocak 2019'da görevleri sona erecek üyelerle sınırlı tutulmayıp, görev süreleri Ocak 2022'de sona erecek olanların da görev sürelerinin Ocak 2023'e kadar uzatılması öngörülmüştür. 31 Mart 2019 seçimleri için yapıldığı öne sürülen "görev süresini uzatma" düzenlemesinin sonraki dönemi de kapsamı, aslında, kullanılan gerekçeyi tamamen dayanaksız kıldığı gibi, açık bir çelişki de yaratmaktadır. Şöyle ki;

-Gerekçeyi dayanaksız kılıyor; çünkü, eğer görev süresi Ocak 2019'da sona erenler için öngörülen bir yıllık uzatma nedeni, 31 Mart 2019 seçimlerinin güvenli bir biçimde yapılması ise, -2022 yılında genel veya yerel seçim yapılmayacağına göre- görev süreleri Ocak 2022'de sona erecekler için öngörülen uzatmanın amacı nedir?

-Çelişki var; çünkü, Ocak 2019 uzatması için önüne geçilmesi amaçlanan sakınca, tam tersine Ocak 2022 uzatması ile yaratılmış olacak. Zira, Anayasa gereği, TBMM ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri Haziran 2023'te yapılacağına göre, 7159 sayılı yasa ile yapılan

Esas Sayısı : 2019/14

Karar Sayısı : 2019/16

uzatma sonucu, YSK üyeleri için seçim, bu durumda da Ocak 2023'te yapılma zorunluğu doğacaktır. Haliyle, 31 Mart seçimlerinin güvenliği için YSK üye seçimlerinin Ocak 2019'dan Ocak 2020'ye erteleme amacı ile taban tabana çelişen bir durum ortaya çıkacak ve Ocak 2023'te seçilen üyeler ile Haziran 2023 seçimleri düzenlenecek. Bu çelişkiyi aşmak için, yeni bir görev süresi uzatımı mı olacak? Eğer görev süresi, 2022'den 2023'e uzatılanların görev süresi bir yıl daha uzatılırsa, bu kez Ocak 2024'te benzer kısır döngü ile karşılaşılacak; zira, Mart 2024'te sonraki yerel seçimler yapılacaktır.

Bu nedenle herhangi bir kamu yararı amacı gözetmeyen ve objektif hiçbir nedene dayanmayan söz konusu değişiklik, YSK'nın tarafsızlığını ve bağımsızlığını zedeleyici niteliktedir (Any.m138). Seçimlerin dürüstlük içinde yapılmasının güvencesi olan bağımsız yargı denetimini zayıflatmış hatta ortadan kaldırmıştır (Any.m79). Dürüstlüğü güvence altına alınmamış bir ortamda seçmenlerin oylarını serbestçe verebilmeleri ve seçmen iradesinin sağlıklı bir şekilde sandıklara yansıtılması mümkün değildir. Böyle bir seçimin seçme ve seçilme hakkının serbestçe kullanılmasına olanak tanımadığı açıktır (Any.m67).

Açıklanan nedenlerle Anayasa'nın 67., 79. ve 138. maddelerine açıkça aykırı olan kuralın iptal edilmesi gerekir.

I. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

7159 sayılı Karayolları Trafik Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un iptali istenen 10. Maddesi, yukarıda açıklandığı gibi açıkça Anayasa'nın 67, 79 ve 138. maddelerine aykırıdır ve uygulanması halinde telafisi imkânsız sonuçlar doğuracağı açıktır. İptali istenen kurallar açık bir şekilde YSK'nın tarafsızlığına gölge düşürmekte ve bağımsızlığını zedelemektedir. Diğer taraftan getirilen değişikliğin Anayasanın 67 maddesinin son fıkrası gereği, bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanması mümkün değildir. Dolayısıyla YSK'nın bazı üyelerinin görev süresi sona ermiştir ve yetkisiz ve görevsiz yargıçlarca karar alınması, söz konusu kararların geçersiz olmasına, hatta yoklukla malul olmasına neden olacaktır.

Söz konusu Anayasaya aykırılık dolayısıyla yapılacak yerel seçimlere ilişkin alınacak kararların sıhhati ve geçerliliği tartışmalı hale gelecektir. Vatandaşların oy hakkını kullanmaları seçimlerin dürüstlüğüne ve güvenilirliğine güvenmelerine bağlıdır. YSK'nın tarafsızlığı ve bağımsızlığı konusunda kuşku duyan bireyler oy hakkını kullanmaktan da vazgeçecektir ki bu hem demokrasi hem de insan hakları açısından kabul edilemez bir sonuçtur. Cumhuriyetin değiştirilemez nitelikleri olan insan haklarına saygılı, demokratik hukuk devleti ilkelerinin ihlali söz konusu olacaktır. Bu düzenleme yalnızca bireylerin temel oy hakkını ihlal etmekle kalmayacak, Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında sayılan, insan haklarına saygılı, demokratik, laik bir hukuk devleti olma vasfını da ortadan kaldıracaktır.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi Anayasaya açıkça aykırı olan kuralın hukuk düzeninden bir an önce ayıklanması gerekir. Anayasal düzenin hukuka aykırı kural ve düzenlemelerden en kısa sürede arındırılması, hukuk devletinin temel gereğidir. Anayasa'ya aykırılıkların sürdürülmesi, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyecektir. Hukukun üstünlüğünün sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesi hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacaktır.

Esas Sayısı : 2019/14

Karar Sayısı : 2019/16

İptali istenen kuralların uygulanmasından kaynaklanan ağır temel hak ihlallerinin bir an önce sona erdirilmesi ve daha ağır ve telafisi imkânsız sonuçlar doğurmasını engellemek amacıyla Anayasaya açıkça aykırı olan ve iptali istenen hükmün iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüğünün de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

IV. SONUÇ VE İSTEM

27/12/2018 tarihli ve 7159 sayılı Karayolları Trafik Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un; 10. maddesiyle değiştirilen 30/11/2017 tarihli ve 7062 sayılı Yüksek Seçim Kurulunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun Geçici 1. maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinin, Anayasa'nın 67., 79. ve 138. maddelerine aykırı olduğundan iptaline ve uygulanması halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar olacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz.”